

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl v hlavním líčení konaném dne 19.09.2016 v Českých Budějovicích v senátě složeném z předsedy Ondřeje Vítů a přísedících Dany Petrové a Hany Vodňanské v trestní věci obžalovaného **XXXXX XXXXX**, nar. **XXXXX** v **XXXXX**, státního příslušníka **XXXXX XXXXX**, trvale bytem **XXXXX XXXXX, XXXXX, XXXXX XXXXX**, t.č. ve vazbě ve Vazební věznici v Českých Budějovicích, pro zvlášť závažný zločin vraždy podle § 140 odst. 2, odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, **t a k t o :**

Obžalovaný

XXXXXXX XXXXX,

nar. **XXXXX** v **XXXXX**, státní příslušník **XXXXX XXXXX**, trvale bytem **XXXXX XXXXX, XXXXX, XXXXX XXXXX**, t.č. ve vazbě ve Vazební věznici v Českých Budějovicích,

s e u z n á v á v i n n ý m , ž e

v přesně nezjištěné době dne 18.12.2015 po předchozím uvážení v úmyslu usmrtit svoji tchýni **XXXXX XXXXX**, nar. **XXXXX**, a jejího manžela **XXXXX XXXXX**, nar. **XXXXX**, z důvodu rodinných rozepří, přijel v časných ranních hodinách osobním automobilem tov. zn. VW Sharan, rz **XXXXX**, do obce **XXXXX XXXXX** k domu čp. **XXXXX**, okres **XXXXX XXXXX**, kde několik hodin čekal ukryt na pozemku u tohoto domu, poté do domu vnikl se střelnou zbraní připravenou k výstřelu, přičemž k výstřelu došlo pouze v jednom případě, aniž by **XXXXX XXXXX**, která se mu postavila na odpor, zasáhl, a proto proti ní použil střelnou zbraň tím způsobem, že ji bil pažbou zbraně do hlavy, až upadla na zem, a když uviděl **XXXXX XXXXX** s mobilním telefonem v ruce, napadl ho zbraní stejným způsobem a rovněž ho zbraní bil po hlavě, až upadl na zem, poté odešel do kuchyně, kde z kuchyňské linky vzal nůž o celkové délce 312 mm a délce čepele 177 mm, kterým nejprve několikrát bodl do krku a hrudníku **XXXXX XXXXX** a následně několikrát bodl do krku a hrudníku **XXXXX XXXXX**, čímž **XXXXX XXXXX** způsobil mimo jiné zranění spočívající v zakrvácení dutiny

hrudní při bodnořezném poranění srdce, na jehož následky XXXXX XXXXX na místě zemřel, a XXXXX XXXXX způsobil mimo jiné zranění spočívající v zakrvácení dutiny hrudní při bodnořezném poranění hrudní srdečnice, dolní větve levé plicní žíly a levé plíce, na jehož následky XXXXX XXXXX na místě zemřela,

t e d y

po předchozím uvážení jiného úmyslně usmrtil a spáchal uvedený čin na dvou osobách

č í m ž s p á c h a l

zvláště závažný zločin vraždy podle § 140 odst. 2, odst. 3 písm. a) trestního zákoníku,

a o d s u z u j e s e

podle § 140 odst. 3 tr. zákoníku k trestu **odnětí svobody** v trvání **20 (dvaceti) let**, pro jehož výkon se podle § 56 odst. 2, písm. d) tr. zákoníku zařazuje do věznice **se zvýšenou ostrahou**.

Podle § 228 odst. 1 tr.ř. je obžalovaný povinen zaplatit

- 1) poškozené VZP ČR, IČ 41197518, se sídlem Praha 3, Orlická 2020/40, na náhradě škody částku 920 Kč,
- 2) poškozenému XXXXX XXXXX, nar. XXXXX, trv. pobytem XXXXX, XXXXX, na náhradě škody částku 14.973Kč,
- 3) poškozenému XXXXX XXXXX, nar. XXXXX, bytem XXXXX, XXXXX, na nemajetkové újmě částku 250.000Kč, když se zbytkem uplatněného a soudem nepřiznaného nároku na náhradu nemajetkové újmy se tento poškozený odkazuje podle § 229 odst. 2 tr.ř. na řízení ve věcech občanskoprávních.

O d ů v o d n ě n í :

Dokazováním provedeným v hlavním líčení byl zjištěn skutkový stav věci tak, jak je popsán ve výroku rozsudku.

DOKAZOVÁNÍ

Obžalovaný se doznal k usmrcení poškozených, odmítl však, že by k nim cestoval již se záměrem zabít je. V předmětné době jej opustila manželka (dcera poškozené), nevěděl, kde se nachází a vkládal naději v to, že tchýně jí domluví. Střelnou zbraň, s kterou cestoval ke tchýni, zakoupil, protože uvažoval o sebevraždě. Takto také chtěl pistoli použít poté, co jej tchýně přijala odmítavě. Pistoli si přiložil k hlavě, ale tím, jak tchýně před ním zavírala, jej dveřmi udeřila do ruky a vyšel výstřel. Obžalovaný pak propadl amoku, v němž začal bít jak do tchýně, tak i do tchána a oba poté ještě píchl nožem. Po činu se obžalovaný vrátil na XXXXX do XXXXX, koupil si množství alkoholu s úmyslem se zabít, což však pro silnou opilost nedokázal.

Svědci XXXXX XXXXX mladší (syn zemřelého) a **XXXXX XXXXX** (syn zemřelé) popsali širší rodinné vztahy mezi jejich rodiči na straně jedné a obžalovaným na straně druhé. Oba shodně uvedli, že zatímco v minulosti měli jejich rodiče obžalovaného v oblibě,

v pozdější době se svěřovali s tím, že obžalovaný jim vyhrožoval zabitím. Oba svědci tyto výhrůžky usazovali do časově vzdálenějšího období a vnímali je spíše jako silácké řeči, než jako reálnou hrozbu. Takto na tyto výhrůžky reagovali i jejich rodiče. Svědek XXXXX dále referoval o velké žárlivosti obžalovaného a uváděl, že v poslední době se především poškozená obžalovaného bála.

Svědék XXXXX XXXXX (syn obžalovaného) popsal otcovo špatné psychické rozpoložení poté, co od rodiny odešla svědkova matka – manželka obžalovaného. Obžalovaný byl silně rozrušen, takřka nespal, plakal a příliš nemluvil. Svědkova matka opustila společnou domácnost, nikdo nevěděl, kde se zdržuje a telefon nezvedala nejen obžalovanému, ale ani svým synům. Pokud do telefonického kontaktu vstoupila, sdělila pouze, že je v pořádku a aby po ní rodina nepátrala. V pondělí (14.12.2015) před kritickou událostí byl svědek se svým otcem u poškozených s nadějí, že svědkova matka je u nich, anebo že alespoň o místě jejího pobytu se něco dozvedí. Obžalovaný tehdy vůbec nešel dovnitř, ale čekal v autě. Komunikaci s poškozenými vedl pouze svědek, k pobytu své matky však od nich nezjistil nic. Kritický pátek večer byl svědek se svým bratrem XXXXX vyzvednout svého otce na autobusovou zastávku v XXXXX, kam si je otec přivolal. Otec byl silně opilý, nebyla s ním žádná řeč, uváděl pouze, že provedl něco strašného. Protože našli v jeho zavazadle zbraň, odvezli jej na XXXXX policii. K soužití rodičů svědek uvedl, že neregistroval mezi nimi žádné zásadní rozpory, jen běžné hádky a neví nic o tom, že by jeho otec matku fyzicky napadl.

Sousedé poškozených XXXXX XXXXX, XXXXX XXXXX, XXXXX XXXXX, XXXXX XXXXX, XXXXX XXXXX, XXXXX XXXXX, XXXXX XXXXX, XXXXX XXXXX a XXXXX XXXXX, jakož i myslivci s XXXXX revíru XXXXX a XXXXX XXXXX se vyjadřovali k pohybu osobního automobilu zelené barvy, které se v kritickém týdnu pohybovalo po XXXXX XXXXX. Žádný ze svědků však nebyl schopen k individuální identifikaci tohoto vozidla či přesnějším časovým údajům uvést nic konkrétního.

Svědci XXXXX a XXXXX XXXXX (manželka a prvorozený syn obžalovaného) využili svého práva a ve věci nevyprávěli.

Ze **soudně-lékařských znaleckých posudků** souvisejících s pitvou zemřelých poškozených soud zjistil, jaká poranění utrpěli a co bylo příčinou jejich smrti, které nebylo možno zabránit ani sebevčasnější lékařskou pomocí. Oba poškození inkasovali nejméně pět úderů do hlavy. V případě poškozené byl jeden z těchto úderů veden plnou silou, jakou je schopen vyvinout dospělý muž, v případě poškozeného bylo takovouto silou vedeno všech pět úderů. Poškozené byly dále mimo jiné uštědřeny dvě rány do hrudníku, z nichž jedna byla vedena plnou silou, jakou je schopen vyvinout dospělý muž. Poškozený dále utrpěl bodnořezná poranění, z nichž nejméně pět bylo způsobeno ranami vedenými velkou silou. Opakované údery pažbou pistole do hlavy dobře vysvětlují utrpěná poranění obou poškozených na hlavě. Poranění na hlavě poškozeného mohla být způsobena i hranou skleněného pekáče zajištěného jako stopa č. 16 (viz fotografie 53 na č.l. 22). Zranění na hrudníku obou způsobených bylo způsobeno bodnořezným nástrojem, jakým mohl být i nůž zajištěný jako stopa č. 29 na místě činu (viz fotografie č. 101 na č.l. 31 p.v.).

Z **biologicko-genetických posudků** vyplývá, kde v domě jsou krevní stopy jednotlivých poškozených a dále že jedna krevní šmouha na dřevěném obložení předsíně (stopa č. 6 na fotografii č. 26 na č.l. I./16) náleží obžalovanému. Na pistoli zajištěné u obžalovaného byla zjištěna pozitivní orientační zkouška na přítomnost krve, nepodařilo se

však prokázat, že by šlo o krev lidskou. Genetické stopy zajištěné z pistole nebyly ke genetickému zkoumání upotřebitelné.

Z mechanoskopických znaleckých posudků zkoumajících jednak oblečení obou poškozených a jednak na místě zajištěný nůž (stopa č. 29) se podává, že počet, umístění i tvar poškození jednotlivých vrstev oděvu poškozených odpovídají navzájem. Jinak řečeno, v příslušné tělesné partii byly jedním bodnutím poškozeny vždy všechny vrstvy oblečení poškozených. Nůž zajištěný jako stopa č. 29 ve vaně na místě činu druhově i rozměrově odpovídá poškozením oděvu zemřelých.

Z daktyloskopických znaleckých posudků vyplývá, že na obálce dopisu, který obžalovaný zanechal na místě činu, byla nalezena jedna daktyloskopická stopa neshodující se s obžalovaným, na vlastním dopisu uvnitř obálky však byly zajištěny dva otisky jeho prstů. Také na skleněném pekáči zajištěném na místě činu jako stopa č. 16, se nacházel otisk prstu obžalovaného.

Podle **trasologického znaleckého posudku** otisk podešve v obýváku zajištěný jako stopa č. 22 skupinově odpovídá pravé podešvi bot obžalovaného.

Z odorologického odborného vyjádření se podává, že na klíči v zámku zevnitř domu poškozených a na vnitřní klice zanechal obžalovaný svou pachovou stopu.

Z balistického znaleckého posudku soud zjistil, že vytahovač zajištěný jako stopa č. 32 na místě činu patří ke zbrani nalezené u obžalovaného. Nábojnice nalezená jako stopa č. 33 na místě činu i patrona nalezená ve zbrani u obžalovaného, měly být ze zbraně vystřeleny, k čemuž však nedošlo pro malou dopadovou energii bicího kohoutu. Stopy na těchto patronách souladí se stopami na patroně, která byla zkušebně ze zajištěné zbraně obžalovaného vystřelena balistiky.

Z psychiatricko-psychologického znaleckého posudku soud zjistil, že obžalovaný, jakkoli jednal v afektu, měl zachovány jak rozpoznávací, tak ovládací schopnosti. Resocializace obžalovaného je dosažitelná a posun ke zralejším formám zvládnání zátěže je do jisté míry možný. Obžalovaný jednal ve specifickém kontextu (rozpad manželství), u něhož – kontextu – není velká pravděpodobnost opakování a obžalovaný má navíc šanci se z nastalých událostí poučit a do budoucna lépe zvládat emočně vypjaté situace. To platí i přesto, že u obžalovaného dosud nenastala hodnotná sebereflexe, neboť dosud u něho fungují obranné psychické mechanismy spočívající v odvalení alespoň části odpovědnosti za následek na své okolí. Nejpravděpodobnější psychologickou motivací se jeví plánovaná pomsta za rozpad manželství. Pro to svědčí, jak opatření zbraně, tak i relativně dlouhé časové a místní souvislosti událostí. Do této motivace zapadá i potřeba mstitele komunikovat s trestaným tak, aby věděl, zač trest přišel. Transpozice zloby z manželky na tchýni s tchánem pak umožnila dát do souladu vnitřní potřebu potrestat s potřebou uchovat si chtěnou bytost – manželku. Zde stojí za zmínku, že pro takový znalecký závěr svědčí i apel obžalovaného na soud, od něhož požadoval, aby přiměl manželku k návratu k rodině.

Skutkový stav je dále dokreslován **listinnými důkazy**, zejména:

- protokolem o ohledání místa činu s fotodokumentací,
- fotodokumentacemi pitvy poškozených,

- přílohovým spisem Okresního ředitelství policejního sboru v XXXXX ve XXXXX XXXXX sp.zn. ORP-540/1-VYS-SC-2015,
- materiály vztahujícími se k trestní minulosti obžalovaného.

Z **dopisu** zajištěného jako stopa č. 30 na místě činu, k němuž obžalovaný uvedl, že jej napsal před činem jako dopis na rozloučenou pro plánovanou sebevraždu, soud zjistil, že tento dopis obsahuje pasáž, v níž se obžalovaný zmiňuje, že XXXXX zemřeli právě pro chování jeho manželky XXXXX, které je dopis adresován.

Jako nadbytečný zamítl soud důkazní návrh na výslech XXXXX XXXXX (bratra obžalovaného). Ten se měl vyjadřovat k psychickému stavu obžalovaného v období předcházejícím řešenému skutku. Tato otázka však byla objasněna jinými důkazy ve věci provedenými, a to především psychiatricko-psychologickým znaleckým posudkem, jakož i výpovědi obžalovaného samotného a jeho syna XXXXX XXXXX. Soud proto shledal nepotřebným objasňovat tuto otázku dalším důkazním prostředkem, což platí tím spíše, že tímto měl být výslech svědka, což je pro danou materii méně spolehlivý důkazní zdroj, než odborné psychiatricko-psychologické znalecké zkoumání.

HODNOCENÍ DŮKAZŮ

Provedené důkazy hodnotil soud podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i ve vzájemném souhrnu. Dospěl k následujícím závěrům:

Všechny znalecké posudky, které byly ve věci zpracovány, soud hodnotí jako věrohodné a přesvědčivé. U žádného ze znalců nebyly zjištěny žádné důvody pro to, aby protežovali kteroukoli procesní stranu. Slyšení znalci také dovedli spolehlivě odpovědět na veškeré dotazy a logicky obhájit své závěry, které do sebe navzájem zapadají a souladí i s relevantními výpověďmi obžalovaného či svědků.

Výpovědi jak obžalovaného, tak i svědecké lze rovněž pokládat z většiny za věrohodné. Uvedená relativizace směřuje pouze na tu část výpovědi obžalovaného, v níž popírá naplánování skutku, a dále na ty pasáže výpovědi svědka XXXXX, v nichž referuje o nebezpečnosti obžalovaného.

Tvrzení obžalovaného o náhlém nečekaném amoku zpochybňují již jeho prvotní vyjádření v trestní věci vedené na XXXXX policii. Tato jeho sdělení nejsou podchycena v zákonem zapovězeném úředním záznamu podle § 158 odst. 6 tr.ř., ale obsahuje je procesně použitelná listina – přílohový spis, který lze vzít v potaz jako kterýkoli jiný listinný důkaz. Obdobně jako by tomu bylo, pokud by takové sdělení zaznělo v civilním, daňovém či správním řízení, anebo pokud by obžalovaný takovou informaci pojal do jím psaného (jak se zde i stalo), diktovaného či jinak autorsky indentifikovatelného dokumentu. I kdyby však mělo platit, že k jeho prvotnímu vyjádření v XXXXX spise přihlížet nelze, je zde jím psaný dopis zanechaný na místě činu, jakož i psychologický znalecký posudek, pro což jeho tvrzení o neplánovaném běhu událostí věřit nelze.

Z výpovědi XXXXX XXXXX má soud za přeceněná jeho sdělení o nebezpečnosti obžalovaného a o obavě, kterou z něho měli poškození v poslední době. O takovém strachu se nezmiňuje nikdo ze sousedů ani z rodiny poškozených a XXXXX sdělení jsou tak spíše emočně ovlivněnou zpětnou projekcí tragédie do dřívějších událostí.

Je nesporně prokázáno, že došlo k úmrtí poškozených manželů XXXXX a XXXXX XXXXX. Plyne to jak z protokolu o ohledání místa činu, kde byli mrtví nalezeni, tak i ze soudnělékařských posudků, ze kterých se podává jak příčina jejich smrti, tak i nejpravděpodobnější mechanismus usmrcení.

Není také sporu o tom, že smrtící poranění poškození utrpěli v důsledku jednání obžalovaného. To nepopírá ani obžalovaný sám, jeho doznání koresponduje i s ostatními opatřenými důkazy. Těmi je zejména *i*) genetická stopa, kterou obžalovaný zanechal v krevní šmouze v interiéru domu (stopa č. 6), *ii*) dále jeho daktyloskopické otisky na zakrvácené skleněné míse nalezené v interiéru domu, *iii*) dále jeho pachové otisky jak uvnitř nemovitosti poškozených, tak i na v interiéru zanechaném dopise, *iv*) a konečně balistické stopy z místa činu (vytahač a nábojnice), které patří ke zbrani zajištěné u obžalovaného. O jeho doznání proto není důvodu pochybovat, neboť zapadá i do ostatních ve věci provedených důkazů.

Jádrem obhajoby obžalovaného je to, že se skutku nedopustil *po předchozím uvázení*. Soud však má za prokázané, že obžalovaný *po předchozím uvázení* jednal, že se připravil a vypravil do místa činu již se záměrem usmrtit. Jeho postoj, který později zaujal v trestním řízení, už je jen snahou o to, umenšit sám před sebou způsobený následek a zřejmě i snížit důsledky trestně-právního charakteru. Chronologicky vzato však svědčí pro plánování vraždy následující skutečnosti.

Již samotný důvod, pro který se obžalovaný kritický pátek 18.12.2015 údajně vydal k poškozeným (hledání manželky či aspoň získání zpráv o ní), vzbuzuje pochybnosti. Mise s tímž cílem absolvovaná čtyři dny předtím totiž zcela ztroskotala, a to i přesto, že tehdy obžalovaného doprovázel a jednání s poškozenými vedl jejich vnuk a syn obžalovaného XXXXX. S ním měli poškození dobrý vztah, a pokud ani on neuspěl, pak víra obžalovaného, s nímž se poškození delší dobu již nestýkali, ve zdar jeho výpravy působí velmi nepřesvědčivě a naivně. Totéž se podává i z psychologického znaleckého posudku.

Dalším momentem je, že obžalovaný se vypravil na místo činu se střelnou zbraní. Místem činu zde třeba rozumět vlastní objekt, kde poškození bydleli, nikoli samotnou obec XXXXX XXXXX. Kdyby soud měl obžalovanému uvěřit, že zbraň si obstaral s cílem spáchat sebevraždu a vozil ji bezděčně pro tento účel v autě, s nímž přijel do XXXXX XXXXX, pak postrádá logiku, aby na pozemek a k objektu poškozených vstupoval již vybaven touto zbraní. Obžalovaný totiž nemohl kupředu vědět, jak se k jeho žádosti o přímluvu u manželky poškození postaví, nemohl předvídat, že bude zapotřebí hrozit jim sebevraždou či dokonce demonstrovat přiložení si zbraně k hlavě, jak obžalovaný tvrdil. Vstup k poškozeným již se zbraní tak zřetelně svědčí pro jiný jeho záměr.

Ten je pak nadevší pochybnost objasněn dopisem, který obžalovaný zanechal na místě činu. Obžalovaný se hlásí k autorství tohoto dopisu, což potvrzuje jeho obsah i daktyloskopické stopy, které na něm byly zajištěné. Byť obžalovaný tvrdí, že dopis napsal na vysvětlenou své sebevraždy, je z jeho textu zřejmé, že nehodlal objasňovat důvody pouze sebevraždy, ale i stíhaného činu. V dopise totiž za použití minulého času referuje o tom, co se přihodilo manželům XXXXX (cit: „...že mamka aj XXXXX zomreli...“). To nelze interpretovat jinak než jako vražedný plán, neboť jak jinak by obžalovaný mohl kupředu před skutkem vědět, co se odehraje tak, aby to mohl podchytit do dopisu.

Tentýž plán obžalovaný zmínil i při svém vyjádření před slovenskými orgány činnými v trestním řízení. Toto jeho sdělení není vtěleno do zakázaného úředního záznamu podle § 158 odst. 6 tr.ř. a není proto důvod předstírat, že neexistuje či dovozovat, že je procesně nepoužitelné.

Konečně pro smrtící záměr obžalovaného svědčí i psychologický znalecký posudek, který pátral po jeho motivaci a zkoumal z psychologického hlediska jeho postupy, úvahy, tužby a cíle k jejich dosažení. I z tohoto znaleckého posudku vyplývá, že nejpravděpodobnější byla připravovaná aktivita obžalovaného. Pokud znalec čerpal informace ze spisu vedeného na XXXXX, pak zde v plném rozsahu platí jejich použitelnost pro znalecké zkoumání. I kdyby tedy mělo platit, že vyjádření, které obžalovaný učinil v přílohovém spisu, pro trestní soud procesně použitelné nejsou (byť soud tento názor nezastává), tak toto se nevztahuje na znalecké zkoumání. Znalci z oboru psychiatrie - psychologie je v podstatě zpřístupněna jakákoli informace bez ohledu na to, jestli je procesní nebo neprocesní povahy. Je to velmi ilustrativní zejména na údajích vplynuvších z vyšetření probanda, s nímž znalci hovoří o příslušném skutku a v rámci jeho explorační se dozví informace, které procesně vůbec použitelné nejsou, které však pro znalecké závěry významné jsou.

Z psychologického znaleckého posudku také velmi přesvědčivě vyplynulo, proč se události odehrály tak, jak se stalo, a nikoli jak se hájil obžalovaný. Ten namítal, že pokud by měl úmysl zabít svou tchýni a jejího manžela, tak to mohl učinit ve spánku, což by to bylo daleko jednodušší. Znalec ovšem logicky vysvětlil, že pro obžalovaného - jeho osobnostní založení bylo významné se dostat do komunikace a kontaktu s poškozenými tak, aby věděli, proč se jim děje to, čemu byli obžalovaným vystaveni. To dobře vysvětluje, proč je obžalovaný neusmrtil během spánku anebo jednodušší (rychlejší, efektivnější) metodou.

Lze připustit, že původní představa – scénář obžalovaného nemusel odpovídat tomu, co se nakonec odehrálo. Ať už proto, že zbraň nefungovala tak, jak měla, příp. že se setkal s reakcí poškozených, se kterou ve svém původním plánu nepočítal. Laicky řečeno, lze připustit, že obžalovaný choval naději, že poškození vyslechnou jeho výčitky a útrpně přijmou „popravu“ za své viny, namísto toho, aby se bránili, obžalovanému aby selhala střelná zbraň a musel sáhnout k jinému modu operandi (utlučení a ubodání poškozených). To však nic nemění na tom, že si počínal po předchozím uvážení. Byť se možná nenaplnil jeho scénář ve 100% očekávaného děje, tak v rámcových obrysech a v cíli, který sledoval, jeho záměr naplněn byl. Soud proto má za prokázané, že obžalovaný jednal vůči poškozeným XXXXX *po předchozím uvážení*.

PRÁVNÍ KVALIFIKACE

Zločinu vraždy podle § 140 odst. 2, 3 písm. a) tr. zákoníku se dopustí *ten, kdo jiného úmyslně usmrtí s rozmyslem nebo po předchozím uvážení a spáchá takový čin na dvou nebo více osobách*. V projednávané kauze si obžalovaný předem opatřil prostředky způsobilé k usmrcení poškozených, a s tímto záměrem odcestoval do jejich cca 300 km vzdáleného bydliště, kde poškozené napadl takovým způsobem, že poranění utrpěná při jeho útoku byla neslučitelná se životem a jejich smrti nešlo zabránit ani sebevčasnější lékařskou pomocí. Obžalovaný věděl, že jeho atak může poškozené usmrtit a chtěl tohoto následku dosáhnout. Obžalovaný sice jednal v afektu, ale takovém, při němž měl zachovány rozpoznávací a ovládací schopnosti. Přítomnost afektu při vlastním ději nevylučuje předchozí uvážení, oba parametry vnitřního prožívání mohou spolupůsobit vedle sebe. Obžalovaný tak naplnil

všechny znaky skutkové podstaty obžalovaného zvláště závažného zločinu podle § 140 odst. 2, 3 písm. a) tr. zákoníku.

TREST

Vyslovil-li soud vinu, zabýval se otázkou trestu. Obžalovaný byl ohrožován odnětím svobody *na patnáct až dvacet let nebo výjimečným trestem*. Soud vzal v potaz veškeré polehčující okolnosti, které obhájce ve své závěrečné řeči řádně vyzdvihl, dospěl však k závěru, že tyto jsou již zohledněny v tom, co bylo navrženo ze strany obžaloby - totiž uložit trest v základní trestní sazbě od 15 až 20 let a nesahat k výjimečnému trestu, ať už od 20 do 30 let nebo teoreticky k výjimečnému trestu na doživotí.

Výjimečný trest *na doživotí* v úvahu v daném případě nepřípadal v úvahu, protože zde nebyla splněna podmínka nenapravitelnosti obžalovaného. Oba znalci se vyjadřovali k jeho nápravě relativně pozitivně, nevylučovali ji, dokonce uváděli, že náprava obžalovaného je možná. Takže podmínky pro ukládání výjimečného trestu na doživotí vůbec splněny nebyly.

Výjimečný trest *od 20 do 30 let* může být uložen, jestliže *závažnost zvláště závažného zločinu je velmi vysoká anebo možnost nápravy pachatele je obzvláště ztížena*. Možnost nápravy obžalovaného obzvláště ztížena není, to se podává z psychiatricko-psychologického posudku, jak zmíněno shora. Prvá z alternativních podmínek pro výjimečný trest *od 20 do 30 let* by nicméně shledávána být mohla.

To především proto, že byť motivem jednání obžalovaného zřejmě byla frustrace, byla zaměřená proti někomu, kdo s ní sotva mohl mít mnoho společného. Obžalovaný si v podstatě svou zlost a rozčarování vybil na někom, u koho chtěl věřit, že je původcem jeho neštěstí, ovšem realitě to odpovídat nemohlo. Partnerské vztahy jsou záležitostí vždy především oněch partnerů, a ne třetích osob, které sice do nich mohou různým způsobem ingerovat, ale rozhodně nemohou nést odpovědnost za to, co se mezi partnery odehraje. Dalším aspektem svědčícím pro velmi vysokou závažnost počínání obžalovaného je způsob provedení skutku. Jeho jednání bylo velice brutální, časově relativně náročné a umožňující obětem vnímat strach z napadení. Obžalovaný použil dvojí okruh smrtících prostředků, jednak bití pevným předmětem do hlavy obětí, jednak pak ještě nůž, kterým opakovaně zasadil rány. Takže pokud obžalovaný sáhl k takto intenzivním prostředkům k realizaci své pomsty za partnerský rozkol a přenesené navíc na nevinné, má to soud za velmi závažné a neospravedlnitelné ani v rovině mimoprávního charakteru.

Přehlédnout nemohla být ani skutečnost, že obžalovaný spáchal promyšlený – plánovaný zločin. Zde nejde o dvojí přičítání téže okolnosti k tíži pachatele, protože trestní sazba podle § 140 odst. 3 tr. zákoníku *na patnáct až dvacet let nebo výjimečný trest* je založena usmrcením dvou osob bez ohledu na to, zda se tak stalo s rozmyslem či po předchozí úvaze (§140 odst. 2 tr. zákoníku) anebo bez tohoto specifického vnitřního rozpoložení pachatele (prostá nepřipravená impulzivní vražda - § 140 odst. 1 tr. zákoníku). Pokud pak zde prvek plánované vraždy přítomen je, je nutno jej ve výměře trestu zohlednit, neboť společenskou škodlivost dozajista zvyšuje.

Na druhé straně soud vzal v potaz pozitiva, a to především doznání obžalovaného, jeho formálněprávně bezúhonnost, i to, že v jeho počínání byl přítomen afekt a nešlo tedy jen o chladnokrevný kalkul bez emočního pozadí. Soud není úplně přesvědčen, že obžalovaný by v dané fázi zcela litoval toho, co se odehrálo. Vysvětloval to zde velice přesvědčivě znalec

psycholog tím, že pro obranné psychické mechanismy, které obžalovaný logicky a legitimně zaujímá, u něho ještě nenastala fáze, kdy by byl schopen nějaké hlubší sebereflexe a uvědomění si toho, že jakkoli tíživá osobní situace se sotva může řešit tím, že bude přenášena na třetí osoby. Soud nepochybuje, že obžalovaný není rád z toho, co se stalo, nicméně jeho lítost nemůže být – zjednodušeně řečeno – pokládána za 100%. Přesto jistý stupeň lítosti přítomen je a i k tomu je třeba přihlídnout ku prospěchu obžalovaného.

Při popsáních parametrech soud uzavřel, že jde o sice o hraniční situaci, avšak nevyžadující uložení výjimečného trestu nad 20 let. Plně se tak ztotožnil s návrhem státního zástupce a obžalovaného trestem na horní hranici základní trestní sazby.

Pro výkon tohoto trestu soud obžalovaného zařadil podle pravidelného ustanovení trestního zákoníku do věznice se zvýšenou ostrahou. Pokud u obžalovaného v budoucnu nastane posun ve vnitřních stanoviscích k řešení kauze, může připadat v úvahu přeřazení do jiného typu věznice. V této fázi řízení však má soud za to, že důvody k postupu podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku (zařazení do věznice s mírnějším režimem) dány nejsou.

NÁHRADA ŠKODY

Právní potíže nevznikají u nároků na náhradu škody v pravém slova smyslu, tj. u poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovny a u poškozeného XXXXX XXXXX. Prvý subjekt uplatnil nárok na refundaci léčebných nákladů, které hradil zdravotnickým zařízením. To je majetková újma, která vznikla ve sféře zdravotní pojišťovny zcela jednoznačně v souvislosti s jednáním obžalovaného a není důvod, aby obžalovaný nebyl povinen tuto škodu zdravotní pojišťovně zaplatit. Obdobné je to u nákladů pohřbu, které hradil XXXXX XXXXX.

Složitější situace byla u rozhodování o nemajetkové újmě vzniklé bratrovi zemřelého XXXXX XXXXX v důsledku duševních útrap spojených s prožíváním smrti blízké osoby. Soud zde vycházel z rozhodnutí Nejvyššího soudu 4 Tdo 1402/2015. Jeho nosnými důvody je závěr, že *odškodňování nemajetkové újmy spočívající v duševních útrapách spojených s prožíváním usmrcení blízké osoby je třeba posuzovat z pohledu obvyklého, průměrného, běžného jedince, a uvažovat o případném snížení nebo zvýšení lze rozhodnout jen podle konkrétních okolností, které jsou prokazovány příslušným poškozeným*. Je také třeba postupovat na základě principu *proporcionality a zohledňovat obdobné v minulosti posuzované případy*, a přestože nelze tvořit žádný paušální limit tak, jako tomu bylo v původním občanském zákoníku účinném do konce roku 2013, je třeba *navazovat na předcházející judikaturní praxi a zachovávat její kontinuitu* tak, aby obdobné situace byly posuzovány obdobným způsobem jako v minulosti. Ze zmíněného rozhodnutí Nejvyššího soudu se podává i základní rozpětí výše této náhrady od 240.000Kč do 500.000Kč, jež zohledňuje popsání kritéria a přihlíží i k paralele skokového nárůstu bodového ohodnocení při bolestném, které se s účinností nového občanského zákoníku od 01.01.2014 zvýšilo cca dvojnásobně (oproti původní úpravě 120Kč za 1 bod na stávajících řádově 250Kč za 1 bod).

Při aplikaci výše rozvedených pravidel zastává soud názor, že jestliže občanský zákoník účinný do konce roku 2013 stanovil sourozenci usmrceného paušální náhradu 175.000Kč bez jakéhokoli dalšího dokazování pouze s poukazem na příbuzenský vztah, tak z hlediska kontinuity má soud za spravedlivé a správné, aby i poškozenému XXXXX XXXXX byla přiznána částka nemajetkové újmy související s duševními útrapami spojenými s prožíváním usmrcení jeho bratra. Z dokladů, které doložil XXXXX XXXXX do spisu, jeho

prohlášení o dopadu skutku na jeho život a i jeho svědeckého výsledku plyne, že mezi ním a zemřelým bratrem byl standardní sourozenecký vztah, nazatížený ani neobohacený žádnými mimořádnými prvky – např. každodenní širokospektrální (zájmové, osobnostní, rodinné) pouto sourozenců nemajících vlastní potomky a obývajících dlouhodobě společnou domácnost, kdy jeden druhému představuje jadernou rodinu. Nešlo zde ani o situaci, kdy by pozůstalý byl hmotně závislý na pomoci zemřelého XXXXX XXXXX. Přihlédnout bylo třeba i k vyššímu věku jak poškozeného, tak zemřelého, zasažených událostmi až poté, co oba zdárně vychovali potomky.

Na straně obžalovaného coby původce útrap soud vzal v potaz jeho omluvu a jistou míru lítosti, jakož i jeho nikterak skvělé majetkové poměry. Podstatné je také to, že poté, co dosáhne plnohodnotné reflexe, bude pro obžalovaného tíživým aspektem uvědomění si, že usmrcením poškozených negativně zasáhl do života řadě dalších osob – zejména svým synům. Ty vystavil nezáviděníhodné situaci vyžadující po nich, aby dokázali vnitřně uspořádat emoční rozpor pramenící ze zbytečně násilné smrti prarodičů (zemřelý XXXXX byl takto vnímán, byť nebyl jejich biologickým dědečkem) na straně jedné a z faktu, že tento následek přivodil jejich otec na straně druhé.

Při popsáních aspektech soud poškozenému XXXXX XXXXX přiznal náhradu nemajetkové újmy za duševní útrapy spojené s prožíváním smrti bratra při spodním limitu základního rozpětí, a to v částce 250.000Kč. Pokud XXXXX XXXXX požadoval víc, tak byl se zbytkem nároku odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do osmi dnů od jeho doručení prostřednictvím soudu podepsaného k Vrchnímu soudu v Praze (§ 248 odst. 1 tr.ř., § 252 tr.ř.), a to ve trojím vyhotovení.

Státní zástupce tak může učinit pro nesprávnost kteréhokoli výroku, obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká, zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabránění věci, poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody, pro nesprávnost výroku o náhradě škody. Osoba oprávněná napadat rozsudek pro nesprávnost některého jeho výroku může jej napadat také proto, že takový výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházejícím rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo chybí (§ 246 odst. 1 tr.ř.).

Ve prospěch obžalovaného mohou rozsudek odvoláním napadnout kromě obžalovaného a státního zástupce i příbuzní obžalovaného v pokolení přímém, jeho sourozenci, osvojitel, osvojenec, manžel a druh. Státní zástupce tak může učinit i proti vůli obžalovaného. Je-li obžalovaný zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilosti k právním úkonům omezena, může i proti vůli obžalovaného za něho v jeho prospěch odvolání podat též jeho zákonný zástupce a jeho obhájce (247 odst. 2 tr.ř.)

Odvolání musí být ve shora uvedené lhůtě také odůvodněno tak, aby bylo patrné, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo. Státní

zástupce je povinen v odvolání uvést, zda je podává, byť i zčásti, ve prospěch nebo v neprospěch obviněného. Odvolání lze opřít o nové skutečnosti a důkazy (§ 249 odst. 1, 2, 3 tr.ř.).

Podle § 228 odst. 4 tr.ř. byl-li poškozenému alespoň z části přiznán nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení, má poškozený možnost požádat o vyrozměnění o konání veřejného zasedání o podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Žádost poškozený podává soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Odvolání nemůže úspěšně podat ten, kdo se jej již jednou vzal.

V Českých Budějovicích dne 19.09.2016

Předseda senátu:
Ondřej V í t ů , v.r.

Za správnost vyhotovení:
Monika Božovská